

Przedmiotowy System Oceniania (PSO) z języka polskiego jest zgodny z podstawą programową oraz obowiązującym w szkole Ocenianiem Wewnątrzszkolnym zawartym w Statucie.

I. Formy i sposoby oceniania wiedzy i umiejętności uczniów:

1. Ocenie podlegają (waga oceny częściowej):

- 1) prace pisemne – sprawdziany, dyktanda, wypracowania klasowe (waga 5),
- 2) kartkówki, znajomość lektury (waga 3 lub 4)
- 3) projekt, zadania, (waga 3),
- 4) odpowiedź ustna (waga 3)
- 5) praca na lekcji: ćwiczenia praktyczne, praca w grupach (waga 2),
- 6) inne, np. recytacja (waga 1-5);
- 7) konkursy:
 - udział w konkursach (waga 1, ocena częściowa – bardzo dobry),
 - osiągnięcie sukcesu w konkursie (waga 3 –5, ocena częściowa – celujący)

2. Uczeń może być nagradzany za pracę na lekcji plusami. Może je otrzymać za odpowiedź ustną na zajęciach. Po otrzymaniu odpowiedniej ilości plusów są one zamieniane są na oceny: 8 plusów – ocena celująca, 5 plusów – ocena bardzo dobra, 4 plusy – ocena dobra, 3 plusy – ocena dostateczna.

3. Przygotowanie do lekcji oznacza, że:

- a) Uczeń ma potrzebne materiały dydaktyczne, tj. podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy, (ewentualnie) lekturę
- b) Jest przygotowany do odpowiedzi ustnej z aktualnie realizowanego materiału, w tym do recytacji utworu literackiego

4. Uczeń ma obowiązek zgłosić nieprzygotowanie przed lekcją. W półroczu może zgłosić dwa razy nieprzygotowanie i otrzymuje do dziennika wpis „np” w zakładce „Uwagi”.

5. Za brak przygotowania do zajęć, po wyczerpaniu limitu, czyli otrzymaniu dwóch wpisów „np” otrzymuje punkty ujemne zgodnie z Punktowym Systemem Oceniania Zachowania.

6. W przypadku nieobecności ucznia na pracy pisemnej nauczyciel stosuje zapis symbolem „nb”.

7. Praca niesamodzielna, skopiowana z internetu lub z innych źródeł (w tym we fragmentach), oceniana jest na ocenę niedostateczną bez możliwości poprawy.

8. Mając na uwadze specyfikę przedmiotu i indywidualne podejście do ucznia, nauczyciel może, zgodnie z Punktowym Systemem Oceniania Zachowania, za przedstawienie przez ucznia do oceny pracy innej osoby jako własnej, przyznać mu punkty ujemne. Należy zaznaczyć, że za sytuację, o której mowa w punkcie 7 i 8 uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną lub punkty ujemne a Ostateczna decyzja należy do nauczyciela.

Każdy nauczyciel może indywidualnie dostosować wagę ocen ze względu na specyfikę przedmiotu, jakim jest język polski.

Przy ocenianiu prac pisemnych stosuje się następujący sposób zamiany punktów na oceny:

- 100% - celujący;
- co najmniej 90% - bardzo dobry;
- co najmniej 75 % - dobry;
- co najmniej 50% - dostateczny;
- co najmniej 30% - dopuszczający;
- poniżej 30% - niedostateczny.

II. Kryteria wystawiania oceny po I półroczu i na koniec roku szkolnego.

Ocena półroczna i roczna jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ocen cząstkowych wg poniższej skali. Zasady poprawy oceny ustala nauczyciel.

<i>Średnia ważona ocen cząstkowych</i>	<i>Ocena półroczna lub roczna</i>
0 – 1,69	niedostateczny
1,70 – 2,49	dopuszczający
2,50 – 2,69	dopuszczający z możliwością poprawy oceny na dostateczny
2,70 – 3,49	dostateczny
3,50 – 3,69	dostateczny z możliwością poprawy oceny na dobry
3,70 – 4,49	dobry
4,50 – 4,69	dobry z możliwością poprawy oceny na bardzo dobry
co najmniej 4,70	bardzo dobry
Celujący: a) co najmniej 5,50; b) co najmniej 5,30 i uzyskanie znaczących osiągnięć w konkursach zewnętrznych lub zawodach sportowych reprezentując szkołę; c) co najmniej 4,70 i uzyskanie tytułu laureata lub finalisty w Wojewódzkim Konkursie Przedmiotowym;	

Ostateczną decyzję w sprawie wystawienia oceny podejmuje nauczyciel.

III. Zasady uzupełniania braków i poprawiania ocen:

1. W przypadku nieobecności ucznia podczas sprawdzianu lub kartkówki uczeń może napisać pracę na zajęciach lub w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
2. W ciągu półrocza uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę niezadowalającą.
3. Oceny z prac pisemnych poprawiane są w terminie wyznaczonym przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni.
4. Ocena poprawiona otrzymuje wagę o 2 niższą niż waga wyjściowa.

IV. Wymagania na poszczególne oceny w klasie 7.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, a braki uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy i umiejętności w klasie programowo wyższej,
- nie jest w stanie rozwiązywać zadań o niewielkim, elementarnym stopniu trudności, nawet przy pomocy nauczyciela,
- nie pracuje systematycznie na lekcji - ma nieuzupełniony zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- klasyfikuje czytany utwór jako należący do *epiki*, *liryki* lub *dramatu*,
- zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: *pamiętnik*, *komedia*, *fraszka*, *tren*, *ballada*, *epopeja*), odróżnia je od rodzajów literackich,
- wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych,
- zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami,
- wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem,
- wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki,

- wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał,
- czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych,
- rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako artykuł prasowy,
- zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych
- komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny,
- rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne, rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne według wzoru,
- rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, w tym imiesłowy,
- tworzy według wzoru imiesłowowy równoważnik zdania,
- zna podstawowe skróty i skrótowce, używa ich w wypowiedzi,
- stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi,
- stosuje podstawowe zasady etykiety językowej,
- nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym
- krótko wypowiada się ustnie na podany temat,
- stara się używać prostych środków retorycznych,
- z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi,
- pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad
- stosuje akapity,
- formułuje prostą tezę,
- wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić,
- przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia,
- stara się podać przykłady ilustrujące argumenty,
- z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza),
- formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy
- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela,
- rozwija nawyk systematycznego uczenia się,
- uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych,
- uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym
- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach,
- stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków,
- wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać,
- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury,
- komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury,
- wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu,
- klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: *wywiad* i *artykuł*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych

- świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się,
- dzieli proste wyrazy na podstawie słowotwórczą i formant, rozpoznaje wyrazy pokrewne,
- rozpoznaje rodzaje imiesłowów,
- tworzy imiesłowowy równoważnik zdania,
- podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,
- stosuje zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej
- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych,
- gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, starając się zachować wyznaczniki gatunku,
- stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy,
- formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji,
- przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów,
- podaje przykłady ilustrujące argumenty,
- formułuje proste wnioski,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu,
- głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej
- korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- uczy się systematycznie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie,
- uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie
- czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach,
- posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki,
- rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: *eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię*), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów,
- określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór,
- odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki,
- wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury,
- wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- wyszukuje i porządkuje cytaty,
- wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,
- zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (*wywiad, artykuł*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych
- rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji,
- rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, poprawnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu,
- rozumie zasady tworzenia imiesłowów,
- przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie,
- używa poprawnych form skrótów i skrótowców,

- rozpoznaje różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi,
- świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy
- wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję,
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe,
- formułuje tezę i hipotezę,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów,
- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego,
- podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty,
- formułuje wnioski wynikające z argumentacji,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych użyte środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację
- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie,
- aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych,
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów,
- wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury,
- twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy,
- funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
- określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki,
- samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (*wywiad, artykuł*),
- analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych,
- odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych,
- wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłowów,
- poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje,
- określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- poprawnie używa różne style wypowiedzi i je rozpoznaje,

- wyjaśnia zasady etykiety językowej,
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty
- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi,
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę,
- samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi,
- samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej,
- stosuje rytm akapitowy,
- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę,
- swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów,
- podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty,
- podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu,
- interpretuje głosowo utwór
- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii,
- bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory,
- wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów,
- w wypowiedziach posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich,
- objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi,
- poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną,
- odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów,
- twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury,
- porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury,
- samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury poddaje ocenie ich wartość estetyczną,
- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy,
- biegle wskazuje w tekstach cechy *wywiadu*, *artykułu*,
- samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się,
- formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy
- świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne typy zdań i rodzaje wypowiedzeń,
- dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów, wykorzystuje wiedzę o budowie wyrazów do wzbogacania własnych wypowiedzi,
- wykorzystuje funkcjonalnie umiejętność tworzenia imiesłowów oraz wiedzę na temat skrótów i skrótowców w celu uzyskania precyzji wypowiedzi i wzbogacenia stylistycznego własnych tekstów,
- bogaci swoje słownictwo,
- wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach,

- zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty
- wypowiada się, realizując zamierzony cel,
- wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne,
- samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe,
- twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy,
- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę,
- wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny,
- podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony,
- samodzielnie formułuje wnioski,
- rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji,
- twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu,
- formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze,
- recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków wyrazu
- samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł,
- ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji,
- z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych,
- aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.,
- występuje w roli lidera grupy,
- aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu
- chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

osoby odpowiedzialne:
nauczyciele języka polskiego